

# מבשר טוב

ס"ג פרשת אמור תשס"ז לפ"ק  
ק"ק לוגאנו יע"א

## מאמר להזהיר גדולים על הקטנים

א

### להזהיר אנשים גדולים - על דברים קטנים

ויאמר ה' אל משה, אמור אל הכהנים בני אהרן, ואמרת אלהם, לנפש לא יטמא בעמיו. וברש"י: "אמור - ואמרת. להזהיר גדולים על הקטנים". (תורת כהנים, יבמות דף קיד ע"א).

נודע פירושו של הנועם אלימלך זי"ע בדברי רש"י הללו, וזל"ק: "יש לומר כוונת רש"י ז"ל, 'להזהיר גדולים', דהיינו צדיקים גדולים. 'על הקטנים', רוצה לומר על עבירות קטנים, שאדם דש בעקבו" עכל"ק.

ודברי קדשו כפטיש יפוצץ סלע, מתחלקים לכמה טעמים, ומתפרשים בכמה אנפין. עי' בסה"ק חלקת יהושע הרבה מזה, ונבאר בעזרה"ת לפי דרכנו עתה.

מדרכו של עולם, אנשים גדולים וחשובים רמי המעלה, אינם מתעסקים בזוטות, בדברים קטנים של מה בכך, שאדם דש בהם בעקביו.

למשל, 'ראש הממשלה', לעולם לא יוכל להתפנות להתעסק בדברים קטנים, שכל פקיד זוטור יכול לסדרם. לא כל שכן שלא יוכל כל ילד קטן ברחוב לגשת אליו באיזו בקשה. הוא טרוד ועסוק כל העת בדברים גדולים ביותר, בעניני הנהגת המדינה, לקבל הכרעות גורליות לעתיד כל העם, ולהוביל הנהגת המדינה כולה.

בדעתה של תורה, ובמידתם של הצדיקים הגדולים שבישראל, אין זו הנהגה כלל וכלל. כי אם אדרבה בהיפך הגמור, נותנים ליבם כל העת, אף לדברים הקטנים ביותר, להיטפל אליהם ולעשות אשר צריך לעשות בתיקונם. ואין בכך שום סתירה לעבודתם הגדולה והנעלה, בדברים נשגבים העומדים ברומו של עולם.

מבחינת החשיבות והיחס, שצריך להתייחס לכל דבר שבדת תורתנו הקדושה, אין שום הבדל ונפקותא, כמה הדבר גדול או קטן. כאשר אותה תורה המחייבת לעשות הדבר הגדול, חייבה כמו כן על הדבר הקטן. ולפיכך מבחינת האדם שצריך להתייחס לכל מצוה ולכל דין בכובד ראש, אין שום נפקותא אם הדבר גדול או קטן. כולם הם מצוות ודינים של תורה, שרצון הבוב"ה שיתקיימו בעולם. וכמו שאמרו (אבות פ"ב מ"א) "והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה".

ולפיכך אצל הגדולים שבישראל, היו רואים סדר הנהגה בהיפוך מהנ"ל. שלא התפרדו מן העיסוק בדברים קטנים של מה בכך, אף במצוות קלות שאדם דש בעקביו, שכל איש פשוט יכול וצריך להתעורר בהם ולתקנם. וירדו מרום מדרגתם הגבוהה בדבקות אלקים חיים, כדי להתעסק ולתקן דברים פשוטים, אף שאולי היה נראה שאינו לפי כבודם ומעמדם.

וכן נראה בסוגיות הש"ס בכל דוכתא (שבת קכא. יבמות קיד. נדה מו:) בדין "קטן האוכל נבלות, בית דין מצווין עליו להפרישו וכו'". הרי, שמוטלת חובת ההפרשה על הבית דין, ולא אמרו הגבאים או המלמדים מצווין להפרישם, אלא הטילו החובה על בית דין, שכל חובות הציבור שבישראל, על כתפי בית דין הם מונחים.

והרי שאין לבית דין להימנע מלהפריש ילדים קטנים מן האיסורים. ויש להם לגדולים להשפיל עצמם בזה, ואי אפשר להם לומר שאין זה לפי כבודם. כי החובה עליהם מוטלת לדאוג להפריש הקטנים מן האיסור. כדאיתא במדרש (במדבר רבה יד, יא) שלפני הקדוש ברוך הוא כולם שווים לטובה, ולפיכך שפיר כבוד הוא לגדולים שיתעסקו עם הקטנים.

כאשר ידענו יפה בזה, מדרכי חייו של הוד כ"ק מרן אאמו"ר זצוקללה"ה, שעם כל מדרגותיו הנוראים בעבודתו ית' במסירת לב ונפש תמיד. היה נותן לבו וזוכר כל העת אף מן הדברים הקטנים ביותר, שצריך האדם לנהוג כתורה.

וכאשר ידוע דרכו בקודש, שהרבה להשגיח בהנהגת הילדים, אף הקטנים ביותר. שהיו אומרים לפניו "תורה צוה וגו'". או שהיה בודק אחריהם אם נוטלים 'נעגיל וואסר' על יד המיטה. וכהנה רבות הדוגמאות, שהיה מזהיר הרבה בדברים קטנים שהשכחה מצויה בהם, והם דינים מעכבים בהלכה. ופעמים הרבה שהיה מעורר אף אנשים נכבדים, על הכוונה הפשוטה בפסוק ראשון דקריאת שמע, וברכת על המחיה מתוך סידור, וכיוצא בהנהגה בדוגמאות לרוב כאשר ידוע ומפורסם.

והיינו המכוון, "אמור ואמרת, להזהיר גדולים על הקטנים". – אנשים גדולים על דברים קטנים. שאין לזלזל בהתעסקות והתייחסות לדברים קטנים של מה בכך, ובמצוות קלות שאדם דש בעקביו. – "אמור, ואמרת", בכל מה שצריך להזהיר ולעורר, הכל צריך לומר, הן בדברים הגדולים ויסודות הדת, והן בדברים הקטנים.

## ב

### להזהיר בזמנים גדולים - על זמנים קטנים

עוד כתב בספר הקדוש נועם אלימלך בהאי פסוקא: "בענין אחר נראה לפרש דברי רש"י ז"ל, 'להזהיר גדולים על הקטנים'. להיות כל האדם בשעה שעוסק בתורה או בתפלה או באיזה דבר קדושה, אז הוא בגדלות המוחין. וכך הדרך הצדיקים, שלפני התפלה המה מיישבים עצמם ומוחין שלהם, לפני מי הם מתפללין. והקדושה היא, מגביה המוחין בעת העסק בה. אבל אחר התפלה, או עסק הקדושה ההוא, הוא נופל לקטנות המוחין, בהילוכו בהבלי הזמן".

"וזה אינו תכלית העבודה השלימה, כי אדם צריך להיות תמיד בקדושה ובטהרה, בלי הפסק רגע אחד. \* לזה צריך לקשר עצמו כל כך בעת הגדלות, מחשבתו בהשם יתברך ברוך הוא, שיהיה מחשבתו קשורה אף שילך ממנה. \* וזהו 'להזהיר גדולים', פירוש בשעה שהם בגדלות. \* 'על הקטנים', שיישאו בקדושתם אף שיהיו בקטנות, וק"ל" עכ"ל".

כלומר, כאן מתייחס לתקופות האדם עצמו. כאשר העתים משתנים והזמנים מתחלפים, ולא כל העתים שווים לטובה. ויש לכל איש מישראל לפי עניינו ומדרגתו, זמני קטנות וירידה. ולפעמים אף זמנים של נפילה ממש, שנופל מכל מדרגותיו והשגותיו.

והנה באותם הזמנים הנחשלים, על פי רוב נוטה האדם להתיימשך בהם מן העבודה וקרבת אלקים. ובתקופות הללו עוזב ומזניח הרבה דברים, שמחייבת התורה ק. – ולא רק מן המדרגות הגבוהות וההשגות הנעלות נופל, אלא מטבעו של אדם, משפיעה הירידה הזו על כל מצב רוחו ונפשו בכללות, ונעשה 'פסיבי', ומנותק בהרגשתו מכל דבר שבקדושה. ויאמר לעצמו, שאין זו עיתו היפה, וכעת בתקופה זו, פטור הוא מהרבה חיובים, שאין אותם הדינים אמורים במצב של קטנות המוחין. עד שפעמים הרבה, נראה בעת הירידה כאיש אחר לגמרי, ובנפילתו ממדרגותיו הנעלים, אינו אותו איש כלל. שיכול להתנהג לפעמים אף כאחד הריקים רח"ל.

ועל כך מזהירנו הקדוש בעל נועם אלימלך: "להזהיר גדולים, פירוש בשעה שהם בגדלות. על הקטנים, שיישאו בקדושתם, אף שיהיו בקטנות". – רוצה לומר, שיראה האדם ויזהר לשמור עצמו במאוד מאוד גם בעת הנפילה והירידה, ולא יניח עצמו להתדרדר ללא שום חשבון ומגבלה חלילה. ויידע נאמנה שמן השמים סיבבו לו כעת תקופה כזו, כי זהו רצון הבורא ית' ממנו עתה, שלא יתהלך כעת בגדלות, ולא יחפש דרכים להשיב המוחין אליו, ולחזור למדרגותיו והשגותיו. כי אם לשמור עצמו ומעשיו בקדושה, כפי דרגתו ועניינו באותה שעה. ורק לזאת הוא נדרש באותה שעה, לשמור עצמו בקדושה, ולא להתיימשך חלילה, מכל התנהגות ועבודת האלקים, המחייבת אותו במצוות ודינים שהוא מחויב בהם גם בהיותו בעת הנפילה. ולא צריך להילחם עם הנפילה כל כך, כי אם להישאר חייל נאמן בצבא השי"ת, מוכן ודרוך לקיים כל פקודה שתצוונו תורה, אף כי מצד עצמו הרי הוא בנפילת לב ומוח.

[ועי"ע בספה"ק קדושת לוי פירושי אגדות ד"ה ברוך אתה ה' כו' להדליק נר חנוכה וכו'. ושם פירושי שיר השירים בפסוק לריח שמניך טובים].

ולא כמו אצל אומות העולם, שאנשים גדולים שלהם, היו נתפסים בזמני ירידה מתנהגים כאחד הריקים. כענין שמצאו פעם את אריסטו, שהיה מגדולי חכמי אוה"ע והפילוסופים המוחכמים שלהם, ותפסוהו פעם שעשה עבירה של תאוה מגונה, שהיה הוא עצמו מרבה בנאומיו לבזותה ולבטלה. ושאלוהו, היאך יתכן שהוא עצמו היודע ומבין עד כמה זו תאוה מאוסה, ייכשל בה בעצמו. והשיב להם, כעת אינני 'אריסטו', אלא אדם פשוט כמו כולם. – והיינו שהיה מחזיק בהשקפותיו הנעלות רק בעתותי גדלות ומעלה, אבל כשנפל בשבי תאוותיו הרי שהתנהג עצמו האחד הריקים הנבזים.

לא כן אצל בני ישראל, שאף בזמנים הנמוכים, זמנים הקטנים, אף שהם לחוצים ודוויים, מחזיקים בקיום התורה ומצוותיה, באותה מדרגה כמו בזמנים הנשגבים והנעלים ודוק.

## ג

### פעמים שעבודת קטנות דמוחין יותר חשובה מזמני הגדולות

ומבואר בספרי חסידות, שלפעמים יותר חשוב לפני השי"ת עבודת האדם בימי הקטנות והנפילה, מעבודתו בימי הגדלות. אף כי במבחן התוצאה, אולי יהיו התוצאות פחותים יותר. אבל מבחינת העבודה והיגיעה והמוכנות במסירות נפש, שלא להיכשל חלילה, והשמירה בעוז על דת תורתנו הקדושה, חשובה יותר. כאשר אין לו הנאה וחיות, ואינו מרגיש שום סיפוק בעבודת השם, והיאוש מחלחל בתוכו. אז ההתגברות והעמידה בעוז שלא להניח עצמו חלילה ליפול יותר, עושה נחת רוח לבורא ברוך הוא, יותר מן העבודות הגדולות והנשגבות. כי בזה הוכיח גודל אמונו להשי"ת, ושהוא חייל נאמן על משמרתו תמיד, ולעולם לא יזניח חלילה תפקידו.

וטעם הדבר שעשה השי"ת ככה, שיהיו תמיד לאדם נפילות המוחין, וזמני ירידה וקטנות, כתב בספר הקדוש קדושת לוי (פרשת שמות), וזל"ק: "הבעל שם טוב אמר, 'הוא ינהגנו על מות' (תהלים מח, טו). משל לאב המלמד לבנו הקטן לילך, כשהולך הקטן שנים או שלשה פסיעות לקראת אביו, מרחיק אביו את עצמו, כדי שילך יותר. ואחר כך כשהולך יותר, מרחיק אביו את עצמו עוד כדי שילך יותר. ועל דרך זה השם יתברך נקרא 'אל מסתתר'. שכשצדיק עובד השם יתברך נדמה לו שאינו עדיין בשלימות ושהוא רחוק מהשם יתברך כדי שיתקרב הצדיק יותר. וזהו 'הוא ינהגנו עלמות', שזה שהשם יתברך מסתתר שנקרא 'הוא', כדי שינהגנו עלמות, כהדין עלומיא, כדי שיתקרב בכל פעם יותר, עד כאן דבריו הקדושים" עכ"ל"ק.

וכמו כן מטבע התינוק שמלמדים אותו לילך, שעוזבים אותו לפעמים שילך לבדו, אף כי נופל על הארץ. זהו סדר לימוד ההליכה, שמוכרח שיפול כמה פעמים, ושוב יעמוד וינסה ללכת לבדו כמה צעדים, עד שיפול, וחוזר חלילה, עד שילמד וירכוש מקצוע ההליכה.

וכמו כן הוא בעבודת השי"ת, בכדי להעלות האדם מדרגה נוספת, צריך תמיד ללמדו לעלות לאותה דרגה, והרי הוא בה כהתינוק הלומד ללכת, שצריך אביו להתרחק ממנו מעט מעט, וכן נופל כמה פעמים. וזה הכל לטובתו כדי שילמד וירכוש היטב זו המדרגה.

ולפיכך אין צריך להתיימשך חלילה, בזמני נפילה וירידה, ולתת חשכות לליבו, על מה זאת קרה לו נפילה כזו וכיוצא. – כי אם לדעת ולהבין, שכך היא דרכה של תורה, ואין התורה נקנית באמת שתהיה במהות נפשו של אדם, כי אם מתוך השמירה וההתחזקות בעת הנפילה. שעיקר מבחן מצב האדם באמת, הוא בזמן שנופל ובזמני ירידה, כאשר אין לו הסיפוק והתענוג, להתעלות על עצמו ולעשות יותר ממה שהוא באמת. ונמצא אדרבה, אלו הזמנים של הירידה ושל הנפילה הם הם שבונים את האדם ומהותו באמת, יותר מזמני העליה וההשגה ודוק.

ועל כך אמר הכתוב (משלי כד, טז) "כי שבע יפול צדיק, וקם, ורשעים יכשלו ברעה", שהצדיק יודע, שאלו הנפילות, אף אם יבואו שבע פעמים שוב ושוב, הרי זה לתועלתו שלאחריהם יהיה "קם" באמת, ותהיה לו תקומה איתנה לפניו יתברך שמו. אבל הרשעים, ייכשלו ברעתם. כשרק יש להם כישלון קטן, היא להם כרעה וצרה גדולה, ואינם יודעים כיצד להתמודד עם הנפילה והכישלון.

וכשם שהוא בפרט כן הוא בכלל, שישנם זמני גדלות בכלל ישראל, וישנם זמני קטנות, ולא כל העתים שווים. וכגון בימי שלמה שהיו איש תחת גפנו ותחת תאנתו, והיתה השפעה גדולה וברכה מן השמים. – אך בדורות אחרים היו

בזמני גלות במצוק ובמצור. ואלו הזמנים של הקטנות והעמידה בצרות וייסורים, חישלו את ישראל ברוחניות ובגשמיות, יותר מן הזמנים הגבוהים של תור הזהב כידוע.

וזאת עלינו לדעת, שאלו הזמנים הקטנים, הם בעצם גדולים מאוד, להתעלות ולקבוע בנפשו ובעצמותו מדרגות פנימיות בעבודת השי"ת. שלא יהיו דרגותיו ומעלותיו תלויים במצב רוח, אלא יוכל למשול על עצמו בכל עת וזמן לעבודת השי"ת.

וכידוע שמעבודתם של ישראל בעומק הגלות המר, תתגלה לעתיד לבוא התורה החדשה שיגלה מלך המשיח. כדכתיב (ישעיה נא, ד) "כי תורה מאתי תצא", ואמרו במדרש על תורה זו (קהלת רבה פרשה יא פסקה ז): "תורה שאדם למד בעולם הזה, הבל היא לפני תורתו של משיח".

ואשר לפי זה היה אפשר להמליץ, "להזהיר גדולים על הקטנים", מלשון זוהר וזריחה, שצריך להאיר להזהיר ולהזריח דברים גדולים ונשגבים, מן "הקטנים", מזמני הקטנות, שמתוך אלו הזמנים קשים יאירו ויזריחו דברים גדולים מאוד ואכמל"ב יותר.

\*

המורם מתוך דברי הנועם אלימלך הנ"ל, דהיינו שהכתוב מזהיר ואומר בפרשה דידן "אמור ואמרת, להזהיר גדולים על הקטנים", בזמנים הגדולים צריך לתת לב על הזמנים הקטנים. ולהחדיר בליבו מידת קדושה שתחזיק גם לזמנים הקטנים.

וכענין פתרונו של יוסף את חלום פרעה (בראשית מא, לג-לו): "ועתה יעשה פרעה, ויפקד פקדים על הארץ, וחמש את ארץ מצרים בשבע שני השבע. ויקבצו את כל אוכל השנים הטבות הבאות האלה, ויצברו בר תחת יד פרעה. והיה האוכל לפקדון לארץ, לשבע שני הרעב אשר תהיין בארץ מצרים, ולא תכרת הארץ ברעב".

והיינו, שמלמדנו יוסף הצדיק בכאן, שלא בכדי ניתן לנו "שבע שני שבע", מלאים וגדושים כל כך בהשפעות, בזמני הגדלות. אלא יש בהם בחביונם הכנה וצידה, בשביל זמני הקטנות שיבואו אחריהם.

ולפיכך צריך האדם לכלכל צעדיו בהתאם, ולהבין שבזמני גדלות לא מספיק במה שעובד באותה תקופה בגדלות ההשגה וכו'. אלא צריך לתת לב, על זמני קטנות שיבואו אחריהם, כי החיות רצוא ושוב. ויחדיר בליבו הקדושה בעצם מהותו, עד שיתהפך עצם מציאותו לאיש יהודי השומר התורה והמצוה בכל עת ומצב.

וזאת יכול בזמני הגדלות, כאשר האפשרויות רבות, והוא מוכן וכשיר לעבודה רבה והתעלות גבוהה. שבאלו הזמנים צריך להזהירו ולהזכיר היטב "על הקטנים", אלו זמני הקטנות. ושיקבל על עצמו בזמן הגדלות קבלה מעשית טובה, שישמור עליה מכל משמר בעזו ותעצומות אף אם יפול לקטנות. ואז כשיבואו עליו זמני הקטנות, לא יפול ברוחו, ולא יתייאש חלילה לגמרי. ולא יגיעו אלו הזמנים אליו בהפתעה פתאומית, שלא יהיה מוכן אליהם. כי כל זמן הגדלות נתן לבו והכין עצמו לכך, שעתידים לבוא זמנים כאלה. וקיבל על עצמו קבלות ושמירות על אותם הזמנים, ובכך יוכל להחזיק מעמד יפה גם בזמני הקטנות. שכמו שנתבאר, לפעמים חשובים הם לאדם ולהשי"ת, יותר מזמני הגדלות. ובונה עצמו בהתחזקות זמנים אלו, הרבה יותר מההתעלות בזמני הגדולה.

יתן השי"ת שנזכה לזמנים של ימות המשיח, שאז כבר לא יהיו ירידות ונפילות, כי אם זמנים גדולים של התעלות תמיד. כמו שמעיד הכתוב על אותו הזמן שנקרא (מלאכי ג, כג) "יום ה' הגדול והנורא", בביאת גואלנו גואל צדק במהרה דידן אכיה"ר.

[M0732951213@gmail.com](mailto:M0732951213@gmail.com) לקבלת הגליון מידי שבוע למייל שילחו מייל לכתובת